

Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University (Ukraine)
The College of New Jersey (USA)
Camarines Sur Polytechnic Colleges (Philippines)
European Danube Academy (Germany)
University of Kragujevac (Serbia)

Proceedings

STRATEGIC INNOVATIONS OF SOCIAL COMMUNICATIONS AND FOREIGN PHILOLOGY IN CRISIS TIMES

I International Scientific and Practical Conference

1 June 2024

Sumy State University, Ukraine

Sumy 2024

**Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State University (Ukraine)
The College of New Jersey (USA)
Camarines Sur Polytechnic Colleges (Philippines)
European Danube Academy (Germany)
University of Kragujevac (Serbia)**

Proceedings

**STRATEGIC INNOVATIONS OF SOCIAL COMMUNICATIONS AND
FOREIGN PHILOLOGY IN CRISIS TIMES**

I International Scientific and Practical Conference

1 June 2024
Sumy State University, Ukraine

Sumy 2024

UDC: 81'25'42:316.7(063)(0.034)

S88 Strategic Innovations of Social Communications and Foreign Philology in Crisis Times: collection of scientific paper of the I International Scientific and Practical Conference (1 June 2024) / responsible editor Nabok M., responsible designer Sadivnycha M. Sumy: Sumy State University, 2024. 351 p.

The collection includes scientific materials devoted to current problems in the field of distance teaching and learning in the era of digital technologies, in particular in language pedagogy, media innovations, modern translation, ethnolinguistics, stylistics, methods and methodologies of modern linguistic and literary disciplines. The composition of the collection is scientific research on the preservation of national identity and cultural heritage, intercultural communications, psychological theory and practice, sociological research.

For teachers of higher education institutions, graduate students, students, teachers of secondary schools, gymnasiums, lyceums and colleges, all those interested in socio-humanitarian issues.

The materials are printed in the author's editorial

Sumy State University, 2024

підхід зацікавить учнів, адже вийде далеко за межі шаблонних діалогів у підручниках та дасть шанс проявити свою креативність. До того ж, за умови активності учнів осучаснювати можна твори будь-яких жанрів, у тому числі й поезію – трансформуючи використані автором символи на буденні для 21-го століття речі й поняття, які часто обговорюються і згадуються у сучасному мовленні. Наостанок, зазначений підхід дозволяє втілити на заняттях навіть виховний аспект викладання: представлені учнями проєкти і діалоги можуть стати темою для обговорення сучасних цінностей і пріоритетів у ретроспективі.

Утім, метод осучаснення літератури вимагає високого рівню мовної підготовки учнів через обов'язковість попереднього детального вивчення твору чи уривку з нього в оригіналі. Проте з огляду на значно ширший спектр переваг, цей метод потенційно має високу ефективність у викладанні іноземної мови, хоч і має бути експериментально підтвердженим на практиці.

Список використаних джерел:

Lazar, G. (1993). *Literature and Language Teaching: A guide for teachers and trainers*. Cambridge.

Біденко Л.В.

ORCID ID/0000-0001-9128-5678

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри мовної підготовки іноземних громадян

Сумського державного університету

м. Суми, Україна

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ КИТАЙСЬКИХ СТУДЕНТІВ ФОНЕТИКИ УКРАЇНСЬКІЙ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Лінгводидакти все частіше сходяться на думці, що під час вивчення української мови іноземними громадянами слід ураховувати національну та етнокультурну особливість інокомунікантів.

Заняття з української мови як іноземної у групах китайських студентів проходять у Сумському державному університеті в онлайн форматі. Кількість годин, відведених на вивчення мови, є недостатньою для виведення студентів на рівень А2, тому вкрай необхідно вибудувати таку систему навчання, яка б забезпечувала одночасно і оволодіння знаннями мовного матеріалу і вдалому застосуванню цих знань в усіх видах мовленнєвої діяльності (читання, говоріння, аудіювання, письмо).

Аналіз наукової та методичної літератури показав, що в лінгводидактиці вже достатньо робіт, присвячених питанням навчання окремих аспектів української мови китайськими студентами. Так, О. Некрилова, О. Бризгунова, А. Савченко, Чжао Цзо Ин, Чэнь Цзньнь Хуа, І. Єсаулов, І. Яценко приділяли увагу контрастивній лінгвістиці, співставляючи граматику слов'янських мов з китайською.

Навчання китайських студентів українській мові має свої труднощі, що обумовлюють зміну дидактичної парадигми вивчення мови. Китайська та українська мови не є спорідненими. Ці відмінності і впливають на швидкість і ефективність у оволодінні іноземною мовою.

Заняття з вивчення української мови як іноземної починається з вивчення фонетики: звуків, складів, інтонаційних конструкцій.

Відмінність структури складів української та китайської мови полягає у кількості звуків, що формують склад, у інтонуванні складу та послідовності розташування звуків. Так, в українській мові склад може утворюватися з різної кількості звуків (*і, чи, тут, лють, лють, сплеск*), тоді як у китайській мові кількість звуків у складі не може перевищувати 4 звуки (*yi, li, lai, huan*) (Маргунова, Рязанцева, 2023). Склад китайської мови – це ієрогліф, що вже має певне значення, аналогічно слову в українській мові. Китайський склад містить два структурних елементи, що мають своє чітко визначене місце: приголосний звук розташовується на початку складу – ініціаль, а наприкінці складу – фіналь. Наприклад, склад *rā*: *r* – це ініціаль, *ā* – фіналь; *māo*: *m* – ініціаль, *āo* – фіналь; *biān*: *b* – ініціаль, *iān* – фіналь (Приходько, Божко, 2022). Один склад китайської

мови не може об'єднувати приголосні, але є нормою поєднання голосних, чого немає в українській мові.

Кожен склад китайської мови вимовляється чотирма різними способами – тонами, який виконує таку саму смислову функцію, як і звук. Якщо один і той самий склад відтворювати за допомогою різних тонів, то значення слова буде змінюватись. Наприклад, залежно від тону склад «та» може мати різні за значенням слова: першим тоном *mā* – «мама», другим – «льон», третім – «кінь», четвертим – «сваритися» (Моргунова, Рязанцева, 2023).

На відміну від тонічної системи китайської мови, українська мова має багату палітру інтонацій, що не сприймаються на слух інофонами. Ця тенденція простежується у відтворенні шиплячих і свистячих звуків, не властивих етномовній картині іноземних студентів. Даний чинник неминуче накладає відбиток на успішність засвоєння лексичного матеріалу, впізнавання під час читання вивчених лексико-граматичних конструкцій, отже, порушує роботу над говорінням і аудіюванням.

Відмінність є і у фонетичному складі двох мов: у китайській мові немає відмінності приголосних звуків за глухістю/дзвінкістю та твердістю/м'якістю. Це призводить до того, що китайські студенти не чують різниці між глухими і дзвінкими та твердими і м'якими приголосними.

Підсумовуючи вищенаведені позиції щодо співвідношення складів і звуків, пропонуємо виокремити групи фонем, які потребують /не потребують максимальної уваги під час опрацювання на заняттях з української мови.

1. Звуки української мови, що характеризуються мінімальним ступенем відмінності в артикуляції з китайськими звуками ([a], [o], [y], [i], [m], [n], [ц], [ф], [x]): *мама, потім, шафа, це*.

2. Звуки, які характеризуються середнім ступенем відмінності в артикуляції ([г], [к], [п], [т], [с], [є], [ш], [в]): *нога, син, шість, текст, зупинка, стоп, кава*.

3. Українські звуки, що характеризуються максимальним ступенем відмінності в артикуляції з китайськими звуками ([й], [йа], [йо], [йє], [йу], [и], [з],

[ж], [л], [ч], [ш:], [дж], [дз]): *слухати, газета, новий, що, можна, школа;*

4. Українські звуки, що відсутні у китайській літературній мові ([б], [в], [г], [д] [р]): *парк, марка, ганок, день, дядько, бути.*

Отже, для успішного оволодіння українською фонетикою китайськими студентами необхідно враховувати особливості артикуляційної системи китайської мови. Важливу роль відіграє й досвід роботи в цих групах. Мета занять фонетичного курсу полягає в максимальному наближенні вимови китайських студентів до вимови носіїв мови. Передбачення, аналіз, створення відповідної системи вправ для китайських студентів, уміння виправляти артикуляційні помилки – все це дієві методи формування фонетичної компетенції, без яких неможливе успішне оволодіння українською вимовою.

Список використаних джерел:

Война, М., Воробей, О., Гончаренко, О. (2021). Китайська мова.

Приходько, С., Божко, Н. (2022). Врахування особливостей фонетичної системи рідної мови у навчанні китайців української мови як іноземної. *Інноваційна педагогіка*, Випуск 52, Том 2, С. 44–49.

Morhunova N., Riazantseva D. (2023). The Effectiveness of the Use of Nationally Oriented Methodology in the Study of the Ukrainian Language by Chinese Students (Phonetic Aspect). *Theory and Practice in Language Studies*, 13(10), P. 2439–2448.